

УДК 378.14:614.253.52(07.07)(477.87)

АНАЛІЗ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ЗАКАРПАТСЬКОГО БАЗОВОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СТАНДАРТИЗОВАНОГО ТЕСТОВОГО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ «КРОК М»

В. Т. Гінцяк, Н. І. Рега

*Закарпатський базовий медичний коледж
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»*

У статті проаналізовано результати стандартизованого тестового державного іспиту «Крок М» у випускників Закарпатського базового медичного коледжу за 2011–2014 рр. та запропоновано сучасні методи покращення якості навчання у вищих навчальних медичних закладах.

QUALITY ANALYSIS OF NURSING TRAINING IN TRANSCARPATHIAN BASIC MEDICAL COLLEGE ON THE RESULTS OF STANDARDIZED STATE TEST EXAMINATION «KROK M»

V. T. Hintsyak, N. I. Reha

*Transcarpathian Basic Medical College
SHEI «Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine»*

The article analyzes the results of a standardized test public examination «Krok M» in graduates of Transcarpathian Basic Medical College (2011–2014) and proposes modern methods to improve the quality of teaching in higher educational medical institutions.

Вступ. Медичні сестри є важливою ланкою у сфері охорони здоров'я, без яко неможливе формування, підтримання, збереження і відновлення здоров'я громадян України. Сучасна модель підготовки медичних сестер передбачає, що медична сестра – це фахівець з професійною освітою, який поділяє філософію сестринської справи, має право на виконання відповідно професійно діяльності та творчо здійснює медсестринський процес.

Як відомо, Всесвітня організація охорони здоров'я розглядає сестринський персонал як реальний потенціал для задоволення зростаючих потреб населення в доступній медичній допомозі. Саме тому Міністерство охорони здоров'я України сьогодні приділяє значну увагу удосконаленню середньої ланки медичних працівників, при цьому сприяє покращенню роботи медичних сестер.

Сучасна система навчання у медичних коледжах характеризується недостатнім спрямуванням освітнього процесу на дослідницьку

діяльність студентів. Тому доцільною умовою подолання визначених проблем є спрямування навчального процесу не на засвоєння значної кількості інформації з подальшим відтворенням, а на активний пошук та критичний аналіз необхідного матеріалу, творчого підходу до розв'язання проблем і, як результат, отримання нових знань, які, за умови практичної діяльності, трансформуються у професійні уміння [1].

Важливою з точки зору автора є і проблема підготовки педагогічних кадрів. Молоді фахівці, як засвідчує практичний досвід, володіючи потужним арсеналом дидактичних методів, не завжди вдало застосовують їх, тим самим перетворюючи процес навчання у рутинне засвоєння професійних алгоритмів та виконання маніпуляцій. З іншого боку, викладачі з великим педагогічним досвідом задовольняються директивними методами навчання, посилаючись на високі якісні показники результатів навчання.

Часто не вдається правильно і продуктивно організувати дослідницьку діяльність сту-

© В. Т. Гінцяк, Н. І. Рега, 2015

дентів – майбутніх медичних сестер. Зазначене проявляється в ускладненнях при визначенні проблем пацієнтів, формулюванні медсестринського діагнозу та мети медсестринських втручань, складанні плану догляду та проведенні критичного аналізу результатів своєї роботи [2].

Наведене свідчить про зростання ролі медсестринських служб та медично сестри як фахівця, яка першою контактує з пацієнтом, його родиною та оточенням і опікується ними в лікарні та вдома до кінця життя. В таких умовах зростає і актуальність професійно підготовки медичних сестер [3].

Основна частина. За останні роки значно зросли вимоги до викладача навчального медичного закладу – постійний розвиток – розширення професійних функцій, засвоєння нових видів знань, діяльності, пов'язаних із вимогами сучасного ринку праці [4–8]. У даний час головним критерієм якості сучасно медсестринської освіти є результати складання ліцензійних інтегрованих іспитів.

Система ліцензійних інтегрованих іспитів є комплексом засобів стандартизовано діагностики рівня професійно компетентності, що є складовою частиною державно атестації студентів, які навчаються за спеціальностями напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація», у вищих закладах освіти незалежно від їх підпорядкування.

Ліцензійний інтегрований іспит «Крок М» включає один тестовий екзамен відповідно до

вимог підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем 5.12010102 – «Сестринська справа», молодший спеціаліст. Зміст тестових екзаменів ліцензійного інтегрованого іспиту затверджується щорічно Міністерством охорони здоров'я України і повинен відповідати освітньо-професійним програмам, які затверджуються Міністерством освіти України. Метою ліцензійного інтегрованого іспиту є встановлення відповідності рівня професійно компетентності випускника мінімально необхідному рівню згідно з вимогами Державних стандартів вищо освіти. Професійна компетентність діагностується як уміння застосовувати знання і розуміння фундаментальних біомедичних наук та основних медичних дисциплін, які є найважливішими для забезпечення допомоги хворому. Головна увага приділяється підтриманню здоров'я, профілактиці захворювань та організації медично допомоги. Методологічною основою технології медичних ліцензійних іспитів є державні стандарти вищо освіти України, вимоги до яких визначені Постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1998 р. № 1247 «Про розроблення державних стандартів вищо освіти», які узгоджені з міжнародними стандартами ISO і EC та Standards for Educational and Psychological Testing.

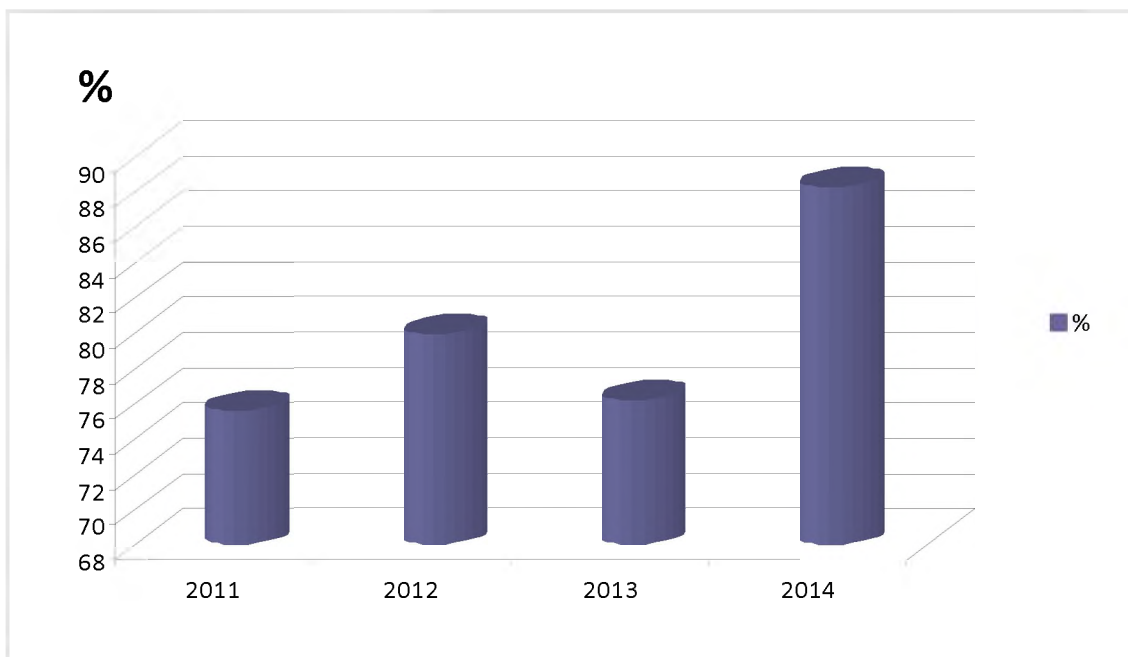
Нами проведено аналіз результатів ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок М», отриманих випускниками Закарпатського базового медичного коледжу за 2011–2014 навчальні роки (табл. 1).

Таблиця 1. Підсумки складання стандартизованого тестового державного іспиту «Крок М» за 2011–2014 рр. у Закарпатському базовому медичному коледжі

Навчальний рік	Кількість студентів, які склали «Крок М»	Підсумки складання стандартизованого тестового державного іспиту «Крок М»													
		Тест	Основи медсестринства	Терапевтичний профіль	Хірургічний профіль	Медсестринство в педіатрії	Медсестринство в акушерстві та гінекології	Невідкладні стани	Медсестринське обстеження	Медсестринський діагноз	Планування медсестринських втручань	Реалізація плану медсестринських втручань	Оцінка результатів медсестринських втручань та їх корекція	Інша діяльність і знання медсестер	
2014	111	88,3	82,7	90,2	89,8	89,1	85,4	90	83,2	87	90,8	89,8	89,2	89,6	
2013	71	76,2	63,8	81,2	76,9	77,7	78,1	77,9	78,9	79	74,4	74,4	66,4	78,9	
2012	90	79,9	75,4	88,3	85,4	86,3	74,4	81,2	84,2	81,2	85,4	86,2	69,4	79,4	
2011	93	75,6	68,7	81	72	76,5	78,9	74,8	73	79,5	64,7	78,8	84,3	78	

Проаналізувавши результати складання стандартизованого тестового державного іспиту

«Крок М», виявлено, що має місце покращення знань студентів (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка результатів складання стандартизованого тестового державного іспиту «Крок М» випусниками Закарпатського базового медичного коледжу за 2011–2014 рр.

Зокрема, спостерігається підвищення знань студентів з основ медсестринства, медсестринства у внутрішній медицині, медсестринства в хірургії, медсестринства в педіатрії, медсестринства в акушерстві і гінекології.

Сучасний ринок праці очікує особливих працівників, високого рівня професіоналів, здатних розвиватись і вдосконалюватись, постійно вчитися і пристосовуватись до нових умов, уміти знаходити спільну мову з оточуючими. Стимулювання розвитку творчої пізнавальної активності студентів вирішує цю проблему. З розвитком суспільства в усіх сферах виникає необхідність формування в студентів умінь творчо мислити, швидко орієнтуватись і приймати рішення в складних ситуаціях. Рішення цих проблем пов'язано з навчально-виховним процесом. Саме навчальний процес здійснюється за умови постійно, активно взаємодії всіх студентів, де студент і викладач – рівноправні суб'єкти навчання.

Організація активних форм навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, загальне вирішення проблем. Головною ідеєю використання інтерактивних методів є активізація пізнавальної діяльності студентів, актуалізація опорних знань, індивідуалізація навчального процесу, надання можливості самостійного осмислення студентами значення отриманих знань для використання їх на практиці. Тому і виникає необхідність

використовувати ефективні методи навчання зі студентами під час проведення різних видів занять і позааудиторних заходів. Для формування і розкриття творчого потенціалу студентів у нових соціально-економічних умовах необхідно вирішити важливу проблему активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі навчання. Тут головну роль мають відіграти нові форми і методи занять, зокрема проблемні лекції, імітаційний тренінг, рольова гра, пари-конференції тощо. Головна відмінність методів активного навчання від традиційних – спосіб отримання, опрацювання і реалізації навчальних відомостей, причому активність навчання прямо залежить від дидактичної форми навчального матеріалу. Методи активного навчання забезпечують практичну діяльність, тобто III рівень навчання. Методи активного навчання зумовлені об'єктивними критеріями кращих результатів, тобто не загальновідомих, завищених суб'єктивних оцінок, а результатами вирішення задач самостійно роботи студентів з реальними об'єктами професійної діяльності, наприклад, роботи з пацієнтами [7–10].

Поява і розвиток методів активного навчання дозволяє вирішувати задачу забезпечення практичного оволодіння навчальною інформацією III рівня навчання у всіх чи абсолютно більшості студентів, активізації пізнавальної діяльності і пізнавальної самостійності, має широкий діапазон застосування і придатні для

навчання в медичних училищах і коледжах. Саме використання активних методів навчання дозволило нам покращити якість навчання студентів, що об'єктивно виявилось у підвищенні результатів стандартизованого тестового державного іспиту «Крок М» випускниками Закарпатського базового медичного коледжу протягом останніх 4 років.

Висновки. В незалежній Україні стало можливим вивчення міжнародного досвіду, що викликало необхідність реформування медсестринської освіти до рівня міжнародних стандартів. Це потребує удосконалення змісту системи знань з метою підвищення рівня професійних умінь для кожно спеціальності; застосування як у теоретичному, так і в практичному навчанні спеціальних методичних прийомів, що спрямо-

вані на використання отриманих знань у практичній підготовці:

- навчально гри;
- вирішення ситуаційних задач;
- відпрацювання практичних навичок і вмінь на високоякісних тренажерах та фантомах;
- впровадження в навчальний процес досконаліх робочих програм і навчальних планів, якісних підручників та посібників, на основі яких повинен бути розроблений необхідний навчально-методичний матеріал: методичні рекомендації, професійні алгоритми;
- використання сучасних технічних та мультимедійних засобів навчання (комп'ютерні навчальні програми, навчальні відеофільми, алгоритми, схеми тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабенко Т. П. Дослідницька діяльність студентів у контексті реформування медсестринської освіти / Т. П. Бабенко // Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 18–20.

2. Білик Л. В. Актуальні питання розвитку медичної освіти в Україні / Л. В. Білик, Л. М. Нечеглод // Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 21–22.

3. Шегедин М. Б. Медико-соціальні основи реформування медсестринських кадрових ресурсів системи охорони здоров'я : дис... доктора медичних наук / М. Б. Шегедин. – К., 2001.

4. Андрейчин С. М. Деонтологічне виховання студентів / С. М. Андрейчин, В. О. Михацяка, С. А. Маланчук // Медична освіта. – 2004. – № 1. – С. 43–45.

5. Бабак М. І. Формування особистості медика третього тисячоліття / М. І. Бабак // Медична освіта. – 2002. – № 1. – С. 49–50.

6. Формування у студентів доміанти на емпатію / С. Н. Вадзюк, С. І. Шкробот, О. В. Денефіль [та ін.] // Медична освіта. – 2003. – № 3. – С. 48–50.

7. Василюк В. М. Основи клінічного мислення / В. М. Василюк, Н. В. Кравчук, В. В. Василюк // Медична освіта. – 2004. – № 3–4. – С. 33–36.

8. Мілерян В. Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах : метод. посіб. / В. Є. Мілерян. – К. : Хрещатик, 2004. – 80 с.

9. Маркович О. В. Формування професійних умінь майбутніх медичних сестер хірургічного профілю засобами алгоритмізації : дис... канд. наук : 13.00.04 / Маркович Олександр Володимирович. – К. : Б. в., 2009.

10. Копетчук В. А. Формування науково-педагогічної еліти з медсестринства в медичних навчальних закладах / В. А. Копетчук // Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 64–67.

Отримано 18.03.15